

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації, викладені у звіті GER із проведення акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми

23233 «Німецька філологія та переклад, англійська мова»,
спеціальність 035 «Філологія», рівень вищої освіти – «бакалавр», форма навчання денна

Київський національний університет імені Тараса Шевченка висловлює щирю вдячність членам галузевої експертної ради за детальний аналіз сильних і слабких сторін ОПП та за надані рекомендації. Водночас вважаємо за необхідне надати деякі коментарі щодо висловлених зауважень і рекомендацій.

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо надалі забезпечувати наявні позитивні практики. Рекомендуємо врахувати рекомендації ЕГ. Рекомендуємо передбачити можливості у майбутньому до більш тісної взаємодії з випусниками, опитувань, долучень до роботи засідань кафедри, робочих органів з метою всебічного обговорення ОП під час її періодичного огляду.</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо більш тісної взаємодії з випусниками та візьмемо її до уваги. Рекомендація стосується перспектив, оскільки випусників за цією освітньою програмою на момент проведення акредитації ще не було. Водночас вважаємо, що оптимальною формою взаємодії з випусниками на рівні ОП є насамперед особисті зустрічі гаранта та членів робочих груп. Такі зустрічі в режимі фокус-груп проводилися до початку розроблення нової редакції ОПП та дозволили більш повно виявити й врахувати потреби цієї групи стейкхолдерів. Додатково повідомляємо, що на кафедрі германської філології та перекладу вже призначено відповідальну особу за співпрацю з випусниками освітніх програм кафедри – доц. Д.С. Касяненко.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо надалі забезпечувати наявні позитивні практики. Рекомендуємо врахувати рекомендації ЕГ.</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>3.4. Відповідний локальний нормативний акт, який регламентує питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті було прийнято лише у лютому 2023 року ПОЛОЖЕННЯ про валідацію і</p>	<p>В жодному разі не можемо погодитись із зауваженням</p> <p>1) Університет стверджує що до вересня 2023 року (коли набрав чинності Наказ Міністерства освіти і науки України за №130 від 16 березня 2022 року «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти») будь-які дії ЗВО України</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка (http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271).</p> <p>Не є можливим визначити з наявних матеріалів чи були раніше визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.</p> <p>Аналізуючи зміст положення, про яке йдеться тут, важливо наголосити на надмірній бюрократизації процесів валідації і визначення результатів такого навчання. Визначені процедури передбачають здійснення з боку здобувача надмірної кількості дій пов'язаних з валідацією таких результатів (враховуючи, зокрема, декларацію про намір тощо), що в площині практичній може виступати як фактор, який зумовлює небажання займатись цими процесами. Вважаємо за доцільне наголосити на можливості спрощення визначених процедур, що могло б вважатись більш інноваційним підходом.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо розглянути можливість спрощення процедур пов'язаних з визнанням (валідацією) результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.</p>	<p>щодо перезарахування результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в якості цілісних компонентів програми були поза правовим полем України, ЄС і ЄПВО.</p> <p>2) Розроблене в університеті Положення повністю відповідає вимогам рекомендацій ЄС щодо перезарахування результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти і в жодному разі не є забіюрократизованим. Наприклад, без згадуваної у проекті висновку декларації (яка до речі передбачена наказом МОН) жодне перезарахування у ЄПВО не можливе.</p> <p>Нагадуємо членам ГЕР що в усьому світі недоліком програми є не відсутність фактів пере зарахування результатів навчання здобутих шляхом неформальної освіти а недотримання якості при такому перезарахуванні.</p> <p>Університет не буде виконувати рекомендації які поставлять під сумнів здобуту в Університеті кваліфікацію.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p> <p>4.3. В університеті нормативно передбачена низка можливостей для поєднання навчання та здійснення наукових досліджень. Враховуючи наведені відомості в АС погоджуємось з акцентами ЕГ. Проте, вважаємо за необхідне наголосити, що об'єктивно залучити до процесу наукових досліджень здобувачів, які не є мотивованими до цього - досить складна справа. Окрім того примус в цій сфері створить лише проблеми пов'язані з науковістю таких досліджень. Вважаємо, що з метою належного поєднання навчання і наукових досліджень цілком можливим є інтеграція складових наукових досліджень в навчальні дисципліни, залучення здобувачів до написання наукових робіт, які є їм цікавими, в першу чергу. Це хоч і здається очевидним, але навіть за умови, що наукова діяльність на</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо розгляду можливості більшої інтеграції навчального процесу, зокрема, в межах вивчення навчальних дисциплін та наукової діяльності здобувачів освіти на початкових етапах. Водночас не можемо розглядати цю рекомендацію як слабку сторону освітньої програми, оскільки написання курсових робіт передбачено в межах ОК 11 «Сучасна німецькомовна література» (5 семестр) та ОК 13.3. «Комплексна дисципліна Теорія німецької мови Частина 3 Лексикологія» (6 семестр). Крім того, до окремих ОК включено розробку індивідуальних та групових проєктів, виконання завдань творчого характеру тощо (ОК 5, 6, 7, 8.1, 8.2, 9.1, 9.2, 10.1-10.5, 12, 13.1, 13.2, 13.4, 14, 15, 16.1, 16.2, 17.1, 17.2).</p> <p>Студенти мають можливість обирати теми курсових та бакалаврських</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>початкових етапах здійснюється, наприклад, не за спеціальністю або, умовно, майже науково діяльність, але сама практика написання наукових робіт дозволить подолати первинні страхи пов'язані з науковою діяльністю в здобувачів освіти та випрацювати певні звички та навички пов'язані з написанням текстів.</p> <p>В той же час погоджуємось з коментарями, що апробацію не можна вважати обов'язковим елементом.</p> <p>Рекомендації ГЕР:</p> <p>Рекомендуємо розглянути можливість більшої інтеграції навчального процесу, зокрема, в межах вивчення навчальних дисциплін, та наукової діяльності здобувачів освіти. Акцентуємо, що є зрозумілими складнощі пов'язані з залученням здобувачів освіти до наукової діяльності. В той же час також рекомендуємо розглянути можливість залучення здобувачів до написання наукових робіт, які є їм цікавими, в першу чергу. Це хоч і здається очевидним, але навіть за умови, що наукова діяльність на початкових етапах здійснюється, наприклад, не за спеціальністю або, умовно, майже науково діяльність, але сама практика написання наукових робіт дозволить подолати первинні страхи пов'язані з науковою діяльністю в здобувачів освіти та випрацювати певні звички та навички пов'язані з написанням текстів.</p> <p>В той же час погоджуємось з коментарями, що апробацію не можна вважати обов'язковим елементом. Вважаємо, що ці рекомендації можуть дозволити більш високо оцінити ОП під час наступної акредитації та більш активно залучити здобувачів до наукової діяльності.</p>	<p>робіт, які є їм цікавими.</p> <p>Погоджуємось з думкою галузевої експертної ради щодо того, що примус в цій сфері створить лише проблеми, пов'язані з науковістю таких досліджень. Вважаємо, що на бакалаврському рівні апробація наукових досліджень не має бути обов'язковою. Водночас хочемо зауважити, що кафедра мотивує студентів ОП до участі в наукових конференціях та публікації тез доповідей і наукових статей, зокрема, шляхом надання додаткових балів на захисті бакалаврських робіт.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>5.1. Загалом передбачено такі види контрольних заходів: поточний контроль, метою якого є перевірка успішності здобувачів у формі тестування, письмових контрольних робіт, усного опитування, рефератів, проектів тощо, та підсумковий контроль, спрямований на перевірку досягнення програмних результатів навчання, формування яких забезпечує ОК, що проводиться у формі іспитів (письмових, усних, змішаної</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за висвітлення сильних сторін ОП за критерієм 5 та надану рекомендацію.</p> <p>Водночас повідомляємо, що інформація про форми та критерії оцінювання міститься в РП, які в повному обсязі оприлюднено на вебсайті ННІФ, де представлено РП до всіх дисциплін (ОК і ВБ), які викладаються в 2022-2023 н.р., - як за ОП 2020 р., так і за ОПП 2019 року, яка в поточному навчальному році діє для студентів 4 курсу. Крім того, тимчасово опубліковано анотації тих вибіркових дисциплін за ОП 2020 для 4 курсу, які в поточному році не</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>форми), комплексних підсумкових іспитів, захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. Критерії оцінювання і форми контрольних заходів чітко і детально визначено в робочих програмах навчальних дисциплін ОП, які оприлюднено на сторінці інституту.</p> <p>В той же час погоджуємось з ЕГ щодо недоліку пов'язаного з відсутністю інформації стосовно форм і критеріїв оцінювання за окремими вибірковими дисциплінами.</p> <p>5.4. Вважаємо за доцільне наголосити, що плагіату/неправомірних запозичень в академічних роботах не повинно бути взагалі. Ні 1, ні 5, ні 10, ні 15 %. Цілком можлива наявність текстових подібностей в певних обсягах, які є або власними думками здобувачів, які з тих чи інших причин подібні до уже існуючих об'єктів інтелектуальної власності, або є правомірними запозиченнями (цитатами).</p> <p>В університеті дійсно імплементовано питання популяризації академічної доброчесності в локальних нормативних документах.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо забезпечити публікації у вільному доступі інформації про форми та критерії оцінювання за всіма дисциплінами.</p>	<p>викладаються, оскільки за ОП 2020 у вибіркових блоках перелік дисциплін, зокрема, для 4 курсу було оновлено. У відповідності до Положення про організацію освітнього процесу до початку 2023-2024 н.р. анотації будуть замінені на РП, водночас РП для 4 курсу за ОП 2019 будуть вилучені з сайту ННІФ, оскільки ОПП 2019 вже не буде діяти.</p> <p>З тезою «що плагіату/неправомірних запозичень в академічних роботах не повинно бути взагалі. Ні 1, ні 5, ні 10, ні 15 %.» повністю погоджуємось. Визначені в ННІ Філології максимальні обсяги текстових збігів не означають дозволу на запозичення, вони тільки фіксують верхню межу кількості правильно оформлених цитувань яка допускається в роботі.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>6.1. Загалом, враховуючи наявні відомості в АС, кваліфікація викладачів, які задіяні до реалізації освітньої програми дійсно забезпечує досягнення цілей та результатів ОП. Проте, слід зазначити, що публікаційна активність дійсно заслуговує додаткової уваги.</p> <p>6.2. Згідно з локальними нормативними актами та відомостям наявних в матеріалах АС в закладі дотримуються процедури визначені КЗППУ, ЗУ "Про вищу освіту" та іншими актами, які регламентуються питання конкурсного відбору. В той же час на сайті досить складно інтуїтивно знайти інформацію щодо конкурсних відборів та локальних нормативів,</p>	<p>Дякуємо за висвітлення сильних сторін ОП за критерієм 6.</p> <p>Вважаємо, що відсутність у деяких викладачів ОПП публікацій, індексованих у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, не може розглядатися як недолік освітньої програми, оскільки вона має насамперед практичне спрямування, що зумовлює залучення до викладання фахівців-практиків з великим досвідом роботи в галузі міжкультурної комунікації або перекладу. Крім того, така вимога до всіх науково-педагогічних працівників не передбачена жодним нормативним документом. Водночас звертаємо увагу на те, викладачі кафедри регулярно публікують наукові статті в українських та зарубіжних фахових виданнях, в тому числі у виданнях, що індексуються в Index Copernicus, Google Scholar та ін., а також беруть</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>які регулюють це питання.</p> <p>6.6. В закладі освіти врегульовано питання матеріального та морального заохочення співробітників. В той же час, усвідомлюючи фінансовий стан університетів наразі, в майбутньому вважаємо за важливе більш активно реалізовувати саме матеріальне заохочення співробітників.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Забезпечити реальне матеріальне стимулювання розвитку науково-педагогічних та інших працівників університету. Враховуючи загальне позитивне враження від ОП, зокрема, преміювання працівників кафедри. На сайті досить складно інтуїтивно знайти інформацію щодо конкурсних відборів та локальних нормативів, які регулюють це питання. Рекомендуємо розглянути можливість застосування більш зручної архітектури сайту.</p> <p>Рекомендуємо виправити ситуацію з публікаційною активністю викладачів.</p>	<p>участь в міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, про що свідчать анотовані звіти по кафедральній науково-дослідній роботі за останні 3 роки, надані на запит експертної комісії. Крім того, хочемо зазначити, що КНУ імені Тараса Шевченка вживає низку заходів, покликаних стимулювати науково-педагогічних працівників до публікування у виданнях, індексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science (встановлення відповідних зобов'язань під час продовження контрактів, преміювання).</p> <p>Інформація про конкурси розміщується на сайті Університету, модератором цієї інформації є секретаріат Вченої Ради.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p> <p>7.4. Позитивною практикою є наявність системи Тритон. Можливим аспектом інноваційності за цим підкритерієм вважаємо вдосконалення та розширення цієї системи шляхом впровадження в неї засобів автентифікації та можливості її використання в контексті, зокрема, майданчику для взаємної комунікації. Також зазначена система може бути використана для забезпечення зручної систематизованої освітньої, організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки. Погоджуємось з акцентами та рекомендаціями ЕГ.</p> <p>7.6. Ознайомившись з текстами відповідних нормативів, зокрема, Етичного кодексу, Порядку запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в університеті, а також інших локальних нормативних актів вважаємо, що вони досить чітко декларують питання допустимості та недопустимості тих чи інших дій, а також</p>	<p>Університет продовжує стояти на своїй точці зору про неможливість розгляду анонімних звернень.</p> <p>Також ми категорично не розуміємо негативної реакції ГЕР на визначену в наших документах відповідальність "наклеп, зловмисне завдання шкоди репутації членів університетської спільноти» Така норма є у документах абсолютної більшості європейських університетів.</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>визначають процедури пов'язані з попередженням та врегулюванням конфліктів. В той же час вважаємо, що доцільним є більше чітка декларація відповідальності та можливостей для врегулювання таких конфліктів.</p> <p>Зокрема, хоч і передбачено законодавством, що не розглядаються анонімні звернення, проте з тих чи інших причин здобувачі чи співробітники можуть повідомити про наявність якоїсь проблеми лише анонімно, побоюючись за можливі наслідки для себе. В цьому контексті можливо є доцільним започаткування практики умовної "скриньки довіри". Де, власне, можна залишити анонімне повідомлення, яке не є обов'язковим для прийняття якихось рішень, проте інформація, яка зазначається в таких зверненнях, підлягає розгляду та реагуванню. В той же час вважаємо неприпустимою наявність у локальних нормативних актах відповідальності за: "наклеп, зловмисне завдання шкоди репутації членів університетської спільноти".</p> <p>В той же час варто звернути увагу, що прописана наразі процедура реагування на випадки порушень етичного кодексу є досить нечіткою та без зазначення конкретних строків на прийняття тих чи інших рішень. Попри те, що це не є невідповідністю, в той же час вважаємо, що законодавством досить чітко регламентовано питання пов'язані з можливим притягненням працівників до відповідальності, що, зокрема, пов'язано з чітко визначеними строками протягом яких можна притягнути особу до відповідальності. Відповідно є доцільним більш чітко визначити зазначене вище.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо забезпечити більш чітку декларація відповідальності та можливостей для врегулювання конфліктів. Розглянути можливість започаткування практики умовної "скриньки довіри". Де, власне, можна залишити анонімне повідомлення, яке не є обов'язковим для прийняття якихось рішень, проте інформація, яка зазначається в таких зверненнях, підлягає розгляду та реагуванню.</p>	

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>Рекомендуємо прибрати в внутрішніх нормативах відповідальність за: "наклеп, зловмисне завдання шкоди репутації членів університетської спільноти". Оскільки сприйняття наклепу чи "зловмисного завдання шкоди репутації" є досить суб'єктивним та може використовуватись, як репресивна підстава для притягнення до відповідальності осіб у випадку особистої неприязні.</p> <p>Рекомендуємо більш чітко визначити процедури (строки подання, розгляду; порядок заперечень на відібрання пояснення) притягнення до відповідальності за порушення, зокрема, Етичного кодексу, Правил внутрішнього розпорядку тощо.</p>	
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>8.2. Варто зазначити, що залученість представників здобувачів вищої освіти лише через квоту органів студентського самоврядування в вченій раді університету та неформальне спілкування з здобувачами вищої освіти є однозначно позитивними практиками. Проте виключно ці форми взаємодії з здобувачами не можна вважати максимально репрезентативними та інноваційними. Варто звернути увагу на можливість залучення як здобувачів, так і інших зацікавлених осіб до роботи робочих груп, засідань кафедри, де можна було б більш активно залучати та враховувати бачення та думки здобувачів під час перегляду ОП.</p> <p>8.4. Попри те, що випускників за даною ОП ще не було, але як в університеті, так і в інституті наявні позитивні практики щодо збору, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. В той же час вважаємо, що більш інноваційним підходом була б більш активна взаємодія з випускниками (в цілому, не лише за досліджуваною ОП), яка б, зокрема, включала як участь випускників у перегляді ОП, так і відображення результатів про їх кар'єрний шлях у різних формах на сайті та інших мережах. Така форма взаємодії дозволила б не лише критично проаналізувати сильні та слабкі сторони ОП, а ще й могла б слугувати додатковим фактором прозорості та публічності, а також могла б бути</p>	<p>Щиро дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо більш комплексного долучення здобувачів, випускників до перегляду ОП, зокрема, шляхом участі таких осіб в засіданнях кафедри, та візьмемо її до уваги.</p> <p>Рекомендація стосується перспектив, оскільки випускників за цією освітньою програмою на момент проведення акредитації ще не було. Водночас вважаємо, що оптимальною формою взаємодії з випускниками на рівні ОП є насамперед особисті зустрічі гаранта та членів робочих груп. Такі зустрічі в режимі фокус-груп проводилися до початку розроблення нової редакції ОПП та дозволили більш повно виявити й врахувати потреби цієї групи стейкхолдерів.</p> <p>З рекомендацією щодо відображення результатів про кар'єрний шлях випускників на сайті погоджуємось частково, оскільки таку інформацію випускники можуть надавати виключно добровільно, крім того, на сторінці ОПП вебсайту ННІФ регулярно публікуються відгуки випускників, в яких вони, зокрема, описують свій кар'єрний шлях.</p> <p>Додатково повідомляємо, що на кафедрі германської філології та перекладу вже призначено відповідальну особу за співпрацю з випускниками освітніх програм кафедри – доц. Д.С. Касяненко.</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>використана в контексті розширення взаємодії з випускниками (використання цього соціального ресурсу для покращення ОП) та додаткового фактору зацікавлення абітурентів.</p> <p>Рекомендації ГЕР: рекомендуємо розглянути можливість більш комплексного долучення здобувачів, випускників до перегляду ОП, зокрема, шляхом участі таких осіб в засіданнях кафедри, діяльності інших робочих органів. Також рекомендуємо, з метою застосування більш інноваційних підходів здійснювати більш активну взаємодію з випускниками (в цілому, не лише за досліджуваною ОП), яка б, зокрема, включала як участь випускників у перегляді ОП, так і відображення результатів про їх кар'єрний шлях у різних формах на сайті та інших мережах. Така форма взаємодії дозволила б не лише критично проаналізувати сильні та слабкі сторони ОП, а ще й могла б слугувати додатковим фактором прозорості та публічності, а також могла б бути використана в контексті розширення взаємодії з випускниками (використання цього соціального ресурсу для покращення ОП) та додаткового фактору зацікавлення абітурентів. Вважаємо, що наведені рекомендації дозволять більш високо оцінити ОП під час наступної акредитації.</p>	
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>9.3. Зауваження щодо відповідності критерію відсутні. Інформація про освітню програму дійсно публікується в обсягах достатніх для розуміння заінтересованими сторонами та суспільством. Своєчасно здійснюється публікація інформації про освітню програму. В той же час додатково звертаємо увагу на рекомендації від ЕГ, які допоможуть посилити ОП.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо розглянути можливість впровадження інноваційних форм забезпечення прозорості та публічності, що дозволить більш високо оцінити ОП під час наступної акредитації.</p>	<p>Дякуємо за висвітлення сильних сторін ОП за критерієм 9 та за надану рекомендацію.</p>